

Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce
Posudek - Závěrečná práce - CŽV

Student: Lenka LAŠÁKOVÁ

Obor: ČJ - AJ

**Název práce v českém jazyce: Literárně výchovný projekt ke knize Škola
Malého stromu Forresta Cartera**

**Název práce v anglickém jazyce: Literary-educational Project Focusing on The
Education of Little Tree by Forrest Carter**

Vedoucí práce: doc. PhDr. Ondřej Hník, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. Štěpánka Klumparová, Ph.D.

Stěžejní část diplomové práce tvoří poměrně rozsáhlý a v praxi jednou realizací ověřený literárně výchovný projekt, určený pro 2. a 3. ročník 1. stupně ZŠ. L. Lašáková si vytkla za hlavní cíl své diplomové práce (dále jen DP) „pomocí práce s textem představit žákům literární dílo (rozuměj Školu Malého stromu – vložila ŠK) tak, aby postupně pronikali ke smyslu sdělovaného. [...] Během projektu jsem jim chtěla ukázat, jak lze z hlediska čtenáře s knihou pracovat. Mou snahou bylo také vysvětlit, že není důležité, kolik toho přečteme, ale jestli chápeme význam textu.“ (viz DP, s. 3) První část cíle se autorce podařilo úspěšně naplnit. U zbylých mám pochybnosti o vhodnosti jejich formulace. Jak je zřejmé již z hlavního cíle práce, autorka tenduje k tomu, že vymezuje cíle z hlediska učitele a často velmi obecně (čtenář si může jen obtížně představit, jak konkrétně by měl být cíl naplněn). Podobnými nedostatky se často vyznačovaly i dílčí cíle u jednotlivých částí projektu (např. u zaměstnání 1, 2 se jedná o cíle formulované z hlediska učitele, u zaměstnání 3, 4 jsou cíle příliš obecné, není jasné, co bude žákům a vyučující sloužit jako důkaz o učení).

U této práce bych ráda vyzdvihla několik jejích rysů:

- a) **Rozsah i promyšlenou obsahovou náplň projektu.** Je obdivuhodné, že L. Lašáková dovedla během tří dnů s žáky zvládnout tolik různorodých a smysluplných aktivit.
- b) **Výběr úryvků** Autorce se podařilo vybrat ucelené, pro zvolená zadání vhodné úryvky.
- c) **Kladení důrazu na četbu pro zážitek, jeho umocnění pomocí zapojení smyslových představ, autentického prostředí a dostatečný prostor pro jeho reflexi** Tento bod považuji za nejsilnější stránku celé práce. L. Lašáková projevila dovednost plánovat jednotlivá zaměstnání tak, aby do nich zapojené aktivity přispívaly k umocnění čtenářského zážitku tím, že žáci zapojí vlastní aktuální zkušenost se smyslovými vjemy (např. simulace zvuků lesa u zaměstnání č. 5), s pobytem v městském přírodním prostředí (např. předčítání úryvků v parku, následná reflexe této zkušenosti – u zaměstnání č. 6), s pohybem (např. při experimentování s možnými způsoby lovu - u zaměstnání č. 7), a pomáhaly jim tak v porozumění motivaci jednání hrdiny, ve vcítění se do jeho prožívání apod.
- d) **Zohledňování potřeb žáků** L. Lašáková zohlednila při plánování jednotlivých zaměstnání na předpoklad, že některé situace v knize (např. závěr spojený se smrtí obou prarodičů) budou pro žáky emocionálně náročné a že bude potřeba, aby měli dostatečný prostor pro tzv. doznění textu, pro možnost své dojmy vstřebat (popř. je, mají-li chuť, sdílet s ostatními). L. Lašáková také u komplikovanějších zadání (složitějších aktivit) žákům modelovala, co se od

nich očekává, zároveň dbala na to, aby zvolené aktivity byly pro žáky skutečnou výzvou. Do projektu zařazovala aktivity různorodého charakteru a vhodně je průběžně střídala. Vycházela totiž z premisy, že pro žáky 2. i 3. ročníku je obtížné vydržet se soustředit po celé dopoledne. Kromě vlastního čtení žáků, vhodně využila i předčítání učitele a poslech audionahrávky.

- e) **Vytříbený jazyk a styl práce.** V tomto bodě považuji práci za nadstandardní, autorce neunikl žádný překlep či stylistická drobnost.

Nyní bych se ráda vyjádřila ke slabým místům práce:

V teoretické části bych před kapitolou o Komenského didaktické inspiraci (kterou by podle mého názoru dostatečně zastoupila zmínka o činnostním učení, které z jeho didaktických zásad vychází) upřednostnila teoretické zakotvení projektové výuky, které v práci chybí.

Vzhledem k tomu, že se jedná o práci didaktickou, očekávala bych, že interpretace výchozí literárního textu bude skutečně didaktická, tedy s ohledem na dětského čtenáře (a že stručná didaktická interpretace se objeví i u jednotlivých úryvků).

L. Lašáková bohužel nepředstavila ucelenou koncepci svého projektu, tedy, jak promýšlela pořadí jednotlivých částí projektu (zaměstnání), jak na sebe tyto části navazují, co všechno pomocí nich chtěla obsáhnout (jak jednotlivé části přispívají k hlavnímu cíli projektu). Autorka čtenáři nedává nahlédnout ani do svého didaktického uvažování o tom, jak vystavěla jednotlivé části projektu (jednotlivá zaměstnání). Čtenář se tedy nedozví, proč u některých z nich chybí evokační (např. u zaměstnání 1, 2) či reflektivní aktivita. Autorka sice čtenářům sdělila, na jaké formy práce jsou děti zapojené do projektu zvyklé, ale neseznámila je s tím, jak se běžně s literárními texty a s knihami v hodinách literární výchovy pracuje, které čtenářské dovednosti mají již žáci bezpečně zvládnuté, které si teprve osvojují (jaké mají zkušenosti s předvídáním, shrnováním apod.), jak dalece jsou poučení o problematice titulu apod.

Každá realizovaná část projektu je opatřena reflexí, v rámci většiny reflexí autorka představuje odpovědi žáků, ale nevyhodnocuje je, nebo své hodnocení nevysvětluje (např. když u zaměstnání 2 zhodnotí navržené tituly žáků jako prvoplánové, ale již neukazuje, o které konkrétní skutečnosti tento soud opírá). Na základě zkušenosti s realizací jednotlivých částí autorka navrhuje, jak by je příště upravila, doplnila.

K diskusi u obhajoby navrhuji tyto otázky:

- a) Jak jste promýšlela koncepci celého projektu? Přibližte ji na základě výše uvedených otázek.
- b) V rámci svého vysokoškolského studia se připravujete pro působení na 2. stupni ZŠ a na střední škole. Co z Vámi navrženého projektu je přenositelné na tyto 2 stupně škol?

Práci doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 17. 5. 2017

.....
Podpis